

ΦΟΡΟΙ ΕΠΙ ΓΡΑΙΚΟΡΩΜΑΙΩΝ

Παραπονούμεθα σήμερον διὰ τοὺς φόρους, ἀλλὰ τίς σύγκρισις μεταξύ τούτων, μήτε αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐν Τουρκίᾳ ἐξαιρουμένων, καὶ τῶν ἐπὶ τῶν Γραικορωμαίων; Διηγούμεθα.

Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος ἐπέβαλε τὸ λεγόμενον *Κεφαλιατικόν*, φόρου εἶδος, ὅστις ἐλέγετο καὶ τοῦ *Ἀλληλεγγύου*, διότι οἱ πλοῦσοι ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐγγυηθῶσι διὰ τὸσους ἑκαστος πτωχοῦς.

«Πεσόντων δὲ τῶν χερσαίων τειχῶν τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ, διελάλησεν ὁ βασιλεὺς (Λέων ὁ Ἰσαυρος) λέγων ὅτι ὑμεῖς οἱ τῆς πόλεως ἀδυνατεῖτε τὰ τεῖχη κτίζειν, ἀλλὰ προσετάξαμεν τοῖς διοικηταῖς τῶν Θεμάτων¹ ἀπαιτεῖν εἰς τὸν κανόνα, κατὰ νόμισμα μιλιαρσίσιον² ἓν, καὶ λαμβάνειν αὐτὸ ἢ βασιλεία, καὶ κτίζει αὐτό. Ἐντεῦθεν ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια, παρέχειν τὰ *δικέρατα*.»³ Εἰς τὸ δόσιμον τοῦτο, τὸ ὅποιον ἦτον ἐξ φόλλης,⁴ προσέθηκεν ὕστερον Νικηφόρος ὁ ἀπὸ Γενικῶν ἄλλας ἐξ, καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθη *Δικερατοεξάρολλορ*.

Ἄλλ' ὁ αὐτὸς Νικηφόρος, χρηματιστὴς πάντων δεινότατος, διότι ὑπῆρξε Δεσφερδάρης,⁵ «συναγαγὼν, λέγει ὁ Θεοφάνης, τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισήμους ναυκλήρους, δέδωκεν ἐπὶ τόκῳ τετρακεράτου τὸ νόμισμα ἀνὰ χρυσίου λίτρας δώδεκα, τελοῦντας καὶ τὰ συνήθη κομμέρκια!» Τοῦτο θὰ εἶπῃ μίαν φορὰν τόκος! εἰκοσιτέσσαρα τοῖς ἑκατόν!!

Αὐτὸς οὗτος εἶχεν ἐπιβάλλει καὶ τὸ λεγόμενον *Καπρικόν* ἢ *Καπριατικόν*, φόρον συνιστάμενον εἰς τεσσαράκοντα πέντε σχεδὸν σολδιά, πληρωνόμενα κατ' ἔτος δι' ἐκάστην καπνοδόχον, τοῦ ὁποίου δὲν ἐξήρουντο οὔτε τῶν ἐκκλησιαστικῶν οἰκιῶν οἱ ἐνοικιάτορες. «Τοὺς τῶν εὐαγῶν οἰκῶν παροίκους τὰ καπρικά ἀπαιτεῖσθαι», ὁρίζει μία του Νεσρά.

Ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπενοήθη καὶ τὸ *Ἀερικόν*, φόρος οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος, καθὼς ἐνόμισαν τῶν Εὐρωπαίων τινές, ἀλλ' ἐπὶ τῶν θυρίδων ἐκάστης οἰκίας τῶν ἐπὶ τῆς λεωφόρου. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος τούτου, τὸ δεινὸν τῆς φορολογίας εἶχε φθάσει εἰς τοιαύτην ὑπερβολήν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ ἀλιτηρίου ἐκεῖνου Ἰωάννου τοῦ Καππαδόκου, ὥστε ὁ Λυδὸς Ἰωάννης, ἀφοῦ ἀναφέρει μυρία εἶδη δασμῶν, εἰς τὴν ἀπελπισίαν τῶν φορολογουμένων ἀποδίδει καὶ τὴν τρομερὰν ἐκείνην πυρκαϊάν, ἥτις, «ἀπὸ τῶν τῆς αὐλῆς ἀρχαμένην εἰσόδων», ἀπετέφρωσε τὰ τρία πέμπτα σχεδὸν τῆς πόλεως.

1. Νομῶν.—2. Μιλιαρσίσιον=εἶδος λεπτοῦ νομίσματος, δωδέκατον τοῦ σολδίου.—3. Εἰκοσιτέσσαρα κεράτα=ἐν χρυσοῦν νόμισμα.—4. Φόλλης=λεπτότατον χαλκοῦν νόμισμα, (ὄβολός).—5. Δεσφερδάρης=ὑπάλληλος διεσθῆνων τῆ Οἰκονομικῆ.

Ὁ δὲ Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς ἐπέβαλε καὶ τὸ *Ἀλαμανικόν*, ὅταν ὑπεχρεώθη νὰ πληρῶσῃ ἰκανὰ χρυσοῦ τάλαντα, ὡς ἀποζημίωσιν εἰς τοὺς Ἀλαμανοῦς.

Ἀναφέρεται δὲ καὶ *Χαρτιατικόν*, ὅποιον δὲ τι εἶδος φορολογίας ἦν, ἀγνοῶ, καὶ δὲν πιστεύω νὰ ἦτον τὸ ἐπὶ τοῦ χαρτοσήμου.

Ἄλλ' ὁ ἐπαχθέστατος τῶν φόρων ἦτον ὁ κληθεὶς τοῦ *Χρυσαργύρου*, διότι ἐπληρῶνετο καὶ εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἀργυρὸν, ἐνῶ οἱ λοιποὶ φόροι ἐπληρῶνον τὸ μόνον εἰς χρυσόν ἦτο δὲ εἶδος φόρου ἐπὶ τῶν ζώων (ἵππων, ἡμιόνων, ὄνων, βοῶν καὶ κυνῶν) καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, τοῦ ὁποίου δὲν ἦσαν ἐλεύθεροι οὔτε οἱ ἐπαῖται, οὔτε αἱ ἐταῖραι, εἰσεπράττετο δὲ καὶ διὰ βαρῶν.

Τὸ κυριώτερον εἰσόδημα τῶν Αὐτοκρατόρων ἦτον ἀπὸ τῶν τελωνείων καὶ ἀπ' αὐτῆς ἰδίως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τῆς ὁποίας ἐκάστην σκάλαν ἐξελέγοντο τὰ *Σκαλιατικά*. Ἀναφέρονται δὲ τόσα ἄλλα φόρων ὀνόματα, ὥστε τῇ ἀληθείᾳ ἀπορίας ἄξιον εἶνε πῶς ἐπήρουν εἰς τόσας ἀπαιτήσεις οἱ ἐμπορευόμενοι, «ἀπαιτήσεις καμπανιστικοῦ, μεσιτικοῦ, ζυγιστικοῦ, μετρητικοῦ, παχιατικοῦ, γομαριατικοῦ, ὀψωνίου, σκαλιατικοῦ, βιγλιατικοῦ, δεκαετίας, ἀλιευτικῆς τετραμοιρίας, ζυλαχύρου, καστροκτισίας, κατεργακτισίας, μαγειρίας, ἀντιναύλου, ἐξωπρασίας, κοσματικοῦ, καπηλιατικοῦ, μνηιατικοῦ, ἐργαστηριακοῦ, μεταξιατικοῦ, τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ πανίου τοῦ ἐν τῷ φόρῳ πωλουμένου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ κεφαλαίου τοῦ σιταρίου τοῦ εἰσαποταχθέντος ἀπαιτεῖσθαι ἀπὸ τῶν καραβίων, ἢ ἐτέρου τινὸς κεφαλαίου τῶν νῦν ἐνεργουμένων, ἢ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μελλόντων ἐπινοηθῆσεσθαι!!» δηλαδή ἔχει ὁ Θεὸς καὶ διὰ τὸ μέλλον!!

Ὁ λιμὴν τοῦ Βουκαλέοντος ἀπέφερε καθ' ἐκάστην τετρακισχιλίας λίτρας ἀργύρου, τὰς ὁποίας ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰσαάκ ὁ Ἄγγελος εἶχε προσδιωρισμένας διὰ τὰ ἐξοδα τῆς τραπέζης του!!

ΠΟΣΑΣ ΤΡΙΧΑΣ ΕΧΟΜΕΝ

ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν;

Ἄγγλος τις, ὁ δόκτωρ Ἐρασμος Οὐίλσον, μετὰ μακρᾶς καὶ ἐπιμόνου παρατηρήσεις ὠρῖσε τὸν ἀριθμὸν τῶν κατὰ μέσον ὄρον ὑπαρχουσῶν τριχῶν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης κεφαλῆς. Ὅποιοί τινες ἦσαν οἱ ὑπολογισμοὶ του; Δέν το λέγει ὁ κ. Οὐίλσον. Μήπως ἔτιλε τρίχα τρίχα κεφαλὴν τινα πέρα τοῦ δέοντος πρόθυμον καὶ ἀνεκτικὴν; Ἀλλὰ τί λέγω κεφαλὴν; Κεφαλᾶς καὶ κεφαλᾶς ὅλας θὰ ἔτιλεν ὁ ὑπόμονος ἄγγλος ἀφ' οὗ λέγει ἔτι εὔρε κατά μέσον ὄρον τὸν ἀριθμὸν τῶν τριχῶν. Ἡ τοῦναντίον ὀφείλομεν νὰ ἐνοήσωμεν ὅτι χωρὶς νὰ τίλη τὰς τρίχας ἐμέτρησεν αὐτὰς συνάπτων καὶ ἀποχωρίζων κατὰ

1. Ἐσπαρχολογία ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Σ. Βυζαντίου.